

116. Verz. d. Oxf. H. 32, a, 11. BHĀG. P. 3, 17, 7. 4, 2, 33. 13, 21. 23, 3. 25, 11. 26, 14. 5, 13, 8. 9, 1, 27. 14, 32. PAÑĀK. 1, 2, 8. Inscr. in Journ. of the Am. Or. S. 7, 11, Cl. 41. PAÑĀK. ed. orn. 41, 8. उत्कण्ठा^० KATHĀS. 17, 62. 28, 5. 33, 4. अति^० 7, 5. — d) *abgeneigt*: प्रज्ञा न विमनास्तस्य R. 3, 41, 11. — 2) m. N. pr. eines Liedverfassers in VS. Ind. St. 1, 294, 4 (v. l. विमनस). — Vgl. विमनस्य.

विमनस्क adj. (f. स्त्री) = विमनस् 1) c) MBh. 7, 8829. 12, 13554. HARIV. 7262. 8727. 10333. R. 7, 6, 51. BHĀG. P. 7, 10, 60. 10, 77, 23.

विमनाय् (von विमनस्), विमनायते *ausser sich —, entmuthigt —, niedergeschlagen sein* SĀH. D. 224.

विमनिर्मेन् (wie eben) m. *Bestürztheit, Niedergeschlagenheit* gaṇa ḍ-ḍaदि zu P. 5, 1, 123; vgl. 6, 4, 155.

विमनीकर (विमनस् + 1. कर), ^०कृत *erzürnt, ausser sich gebracht* Spr. (II) 2299.

1. विमन्यु (2. वि + म^०) m. *Sehnsucht, Verlangen* RV. 1, 25, 4.

2. विमन्यु (wie eben) adj. *frei von Unmuth, — Groll* KUMĀRAS. 7, 93. BHĀG. P. 5, 5, 2. 15.

विमन्युक (von विमन्यु) adj. *nicht grollend, Groll stillend* AV. 6, 43, 1.

विमय m. = निमय, विनिमय *Tausch* H. 870.

विमर्द (von मर्द् mit वि) m. 1) *Zerdrückung, Zerreibung, Reibung*: दि-व्यपुष्प^० MBh. 14, 2799. 13, 4708. AK. 1, 1, 4, 19. H. 1391. शय्योत्तरच्छ-विमर्दकशाङ्गराग RAGH. 5, 65. त्रिमार्गावीचिविमर्दशीत (वायु) 13, 20. फलं (कामस्य) पुनः परमाह्लादानं परस्परविमर्दजन्म DAÇAK. 63, 8. *das Stampfen* (mit den Füßen): गङ्गैः कृतं सरः सान्द्रविमर्दकर्मम् R. 1, 20. संसर्पङ्गु-जिनी^० KATHĀS. 121, 280. — 2) *feindlicher Zusammenstoss, Kampf*: तुमुल MBh. 1, 4075. मरु^० 3, 847. त्वया मरु^० 1633. 5, 7303. 4, 1396. 5, 4260. ल-ह्मणः तत्रदेवेन विमर्दमकराद्दृशम् 7, 543. 8, 1971. 13, 288. HARIV. 13254. R. GORR. 1, 46, 33. देवासुरविमर्देषु 3, 36, 8. 5, 29, 24. 6, 18, 1. 93, 28. त्वया समम् 7, 20, 5. 32. VIKR. 87, 1. ^०तमा भूमिः UTTARAR. 102, 21 (138, 5). बा-ङ्गु^० *Faustkampf* RAGH. 7, 49. सिक्त्वाव^० *Balgerei* ÇĀK. 103, 14. — 3) *Aufreibung, Zerstörung, Verwüstung, Vernichtung* MBh. 3, 634 (विमर्द ed. Calc.). रथाश्चरनागानाम् HARIV. 6073. बलस्य R. 3, 70, 11. मरुसुर^० 4, 38, 17. विद्याधरगण^० VARĀH. BRH. S. 9, 27. अरि^० BRH. 8, 14. तनोः PRAB. 74, 10. जनस्थान^० RAGH. 6, 62. R. GORR. 1, 63, 2. सस्य^० VARĀH. BRH. S. 5, 61. 82. समर^० *durch Krieg* 60. — 4) *Störung, Unterbrechung*: प-रिषत्कुतूहल^० MRĀH. 1, 9. निद्रा^० HIT. 30, 18. — 5) *Berührung, Ver-bindung* SĀMĀJAK. 46. — 6) *Abweisung, Zurückweisung*: कार्यार्थिनो विमर्दो (= कलह Comm.) हि. राज्ञो दोषाय कल्पते R. 7, 33, 24; vgl. वि-द्वारण 3) d). — 7) *völlige Verfinsternung* SŪRJAS. 4, 15. VARĀH. BRH. S. 2, S. 4, Z. 13. — 8) *Cassia Sophora* Lin. (vgl. कासमर्द) RATNAM. im ÇKDR. — 9) N. pr. eines Fürsten MĀRK. P. 74, 5. — Spr. 2866 fehlerhaft für विसर्प oder विसर्ग. — Vgl. ग्रह^०.

विमर्दक (wie eben) 1) adj. *aufreibend, zerstörend, vernichtend*: शत्रुसैन्य^० HARIV. 13769. प्रमर्दक die neuere Ausg. — 2) m. a) *Cassia Tora* Lin. (vgl. चक्रमर्द) RĀGĀN. im ÇKDR. — b) N. pr. eines Mannes DAÇAK. 70, 12.

विमर्दन (wie eben) 1) adj. a) *zerdrückend, drückend*: पीनस्तन^० (कर) SĀH. D. 113, 15. — b) *aufreibend, zerstörend, vernichtend*: अरि^० MBh. 1, 5062. HARIV. 8399. 5686. राज्ञ^० R. 1, 74, 17. परसेना^० KATHĀS. 113, 19.

शत्रु^० Verz. d. Oxf. H. 106, a, 35. दुर्गकोटि^० PAÑĀK. 4, 3, 32 (S. 249). व्याधिसंघ^० Verz. d. Oxf. H. 22, b, 5. 6. — 2) m. N. pr. a) eines Rākshasa R. 6, 74, 4. — b) eines Fürsten der Vidjādhara KATHĀS. 48, 78. — 3) n. a) *das Zerdrücken, Zerreiben* AK. 3, 3, 13. KUSUM. 1, 8. लोष्ट^० ĀPAST. 1, 32, 28. — b) *feindlicher Zusammenstoss, Kampf*: द्विपतोः BHĀG. P. 3, 18, 20. अन्योऽन्यसैन्यविमर्दनैः PRAB. 87, 16. — b) *das Zerstören, Ver-wüsten, Vernichten*: परराष्ट्र^० Spr. 4782. मेरोः, धर्मस्य MBh. 3, 1413.

विमर्दिन् (wie eben) adj. *zerschmetternd, verwüstend, vernichtend*: नगतरुशिखर^० (मारुत) VARĀH. BRH. S. 3, 9. शत्रुसंघ^० Hīp. 1, 34 (शत्रुसं-घावमर्दिन् MBh. 1, 5905). PAÑĀK. 2, 3, 57. Verz. d. Oxf. H. 98, b, 35. क्लम^० *zu Nichte machend, entfernend* ÇĀK. 69, v. l.

विमर्मघञ्जीवित MBh. 8, 876 fehlerhaft für विवर्म^०, wie die ed. Bomb. liest.

विमर्श (von मर्श् mit वि) m. 1) *Prüfung, Erwägung, Ueberlegung, Be-denken* PAÑĀK. BR. 14, 10, 3. तत्र मे बुद्धिरत्रैव विमर्शे (besser विषये ed. Bomb.) परिमुच्यते MBh. 13, 5682. अलं विमर्शेन R. 4, 9, 107. 53, 23. वि-शेषापेक्षो विमर्शः संशयः NĀJAS. 1, 1, 23. प्रत्ययः स्त्रीषु मुञ्चति विमर्शं वि-दुषामपि KATHĀS. 20, 124. 103, 19. ÇĀMĀ. zu KHĀND. UP. S. 15. प्रजि-ह्वीर्षुः स्म रोषेण विमर्शेन निवारितः RĀGĀ-TAR. 3, 510. विमर्शवशमापन्नः R. 6, 101, 22. विमर्शैर्बहुभिर्भुक्तश्चित्तयामास 92, 28. ^०युक्त MBh. 5, 7514. तेषां त्रयाणां विविधं विमर्शं विबुध्य 12, 3178. पञ्चानामेकपत्नीत्वे विमर्शो ह्युपदस्य च 1, 394. विमर्शं संकरादाने नायं कुर्यात्कदा च न 6371. कार्यस्य न विमर्शं च गतुमर्हसि R. 1, 20, 23. 5, 89, 72. MĀRK. P. 23, 24. ^०शील HARIV. 1176. ^०च्छेदि (v. l. संशयच्छेदि) वचनम् ÇĀK. 35, 13, v. l. SARVADAR-ÇANAS. 169, 6. अ^० adj. KATHĀS. 61, 185. स^० adj. (f. स्त्री) 39, 40. 43, 293. R. 6, 99, 37. सविमर्शम् adv. 20. ÇĀK. 88, 4. *Erörterung* PRAB. 112, 12. fg. SARVADARÇANAS. 97, 3. 158, 6. — 2) *Intelligenz* SARVADARÇANAS. 94, 10. तस्य चिद्रूपत्वमनवच्छिन्नविमर्शत्वम् 9. unter den Beiww. Çiva's MBh. 13, 1235. — 3) in der Dramatik so v. a. *Knoten* BHAR. NĀTJAC. 19, 28. 35. 41. 88. DAÇAR. 3, 54. SĀH. D. 321. 336. निर्विमर्श DAÇAR. 3, 53. — Vgl. डुर्विमर्श, निर्विमर्श und विमर्श. Häufig ungenau विमर्ष geschrieben.

विमर्शन (wie eben) 1) m. N. pr. eines Fürsten der Kirāta Verz. d. Oxf. H. 74, a, 29 (mit ष geschrieben). — 2) n. *Prüfung, Erwägung, Un-tersuchung* H. 322. BHĀG. P. 6, 1, 11 (= ज्ञान Comm.). तत्र^० 5, 12, 4. 7, 11, 9. Verz. d. Oxf. H. 210, b, No. 497, Z. 6.

विमर्शिन (wie eben) adj. *prüfend, erwägend, untersuchend* SARVADAR-ÇANAS. 90, 19. सुतोद्वाह^० KATHĀS. 34, 131. — Vgl. अलंकारविमर्शिनी, गणेश^०, विवृति^०.

विमर्ष (GAṬĀDH. im ÇKDR.), विमर्षण und विमर्षिन् s. विमर्श u. s. w.

विमल (2. वि + मल) 1) adj. (f. स्त्री) *rein* (auch in übertr. Bed.), *klar, blank* AK 3, 2, 5. H. 1436. an. 3, 684. MED. I. 130. fg. HALĀJ. 1, 132. वारि, जल, उदक, स्रोतांसि ÇIKSHĀ 58 in Ind. St. 4, 369. R. 2, 27, 18. 48, 13. 63, 18. SUÇR. 1, 173, 1. Spr. 2520. 2936. WEBER, KRSHNĀG. 269. VA-RĀH. BRH. S. 56, 4. ^०स्वेकवर्ति 84, 1. श्रोतन SUÇR. 1, 229, 18. पश्चिन्यः R. 3, 13, 42. ^०पङ्कजा (नदी) MBh. 3, 11063. नभस्, गगन, विपत् R. 4, 39, 3. 6, 92, 81. RĀGĀ-TAR. 3, 374. SUÇR. 1, 23, 3. 113, 19. VARĀH. BRH. S. 21, 14. 47, 23. दिशः 28, 4. R. 7, 99, 12. रात्रि MBh. 4, 1068. त्विषः ÇIC. 9, 13. वि-यद्विमलतारकम् PAÑĀK. III, 147. भानि VARĀH. BRH. S. 31, 5. स्युति 3, 27.